

Gatheka nr. 9

Læren om karma

I hindu-teologien er læren om karma mye mer fremtredende enn i Beni Israels religioner. Ved hindu-teologien mener jeg ikke bare den vedantiske og den braminske, men også den buddhistiske; ved Beni Israels religion mener jeg ikke bare jødedommen, men også kristendommen og islam. Hele teorien i hindu-filosofien er bygget på læren om karma, og moralen i Beni Israel er også bygget på karma. Den eneste forskjell er at på den ene side er moralen bygget på karma, på den annen side er filosofien bygget på karma.

Hva betyr så ordet karma? Ordet karma betyr handling. Det er ganske klart at det man sår høster man. Nåtiden er ekkoet fra fortiden og fremtiden er en refleks av nåtiden. Det er derfor logiske at fortiden skaper nåtiden og nåtiden skaper fremtiden. Ikke desto mindre tales det i sufiskolen mindre om dette emne. Folk som er interessert i læren om karma, undres ofte: "Hvorfor taler ikke sufismen om dette emne? Er sufismen motstander av denne teori? Svaret er: Sufismen er slett ikke noen motstander av læren om karma, men den måte en sufi ser på den på gjør at han må lukke sine lepper.

For det første: det som et menneske kaller riktig og galt, står i forhold til hans egen viten. Han kaller riktig det som han kjenner som riktig, og som han har lært å kalle riktig. Han kaller galt det som han har lært å kalle galt. På denne måte kan det være mange forskjellige nasjoner, samfunn og raser med forskjellige begrep om riktig og galt. Et menneske beskylder en annen for å gjøre noe galt, bare fordi han kjenner det som galt. Og hvordan vet han at det er galt? Det er fordi han har lært det, han har lest det i en bok, eller det er blitt ham fortalt. Folk har sett med gru og hat på andres handlinger og opparbeidet seg fordommer mot individer, samfunn, nasjoner og raser. Og likevel er det ikke noe skilt, stempel eller segl på handlingene som peker dem ut som riktige eller gale. Dette er en side av saken.

En annen måte å se den på: Ved ethvert skritt i utviklingen forandres menneskets begrep om godt og vondt, om riktig og galt. Og du vil kanskje spørre meg: "Hvordan forandres det? Ser han mer galt eller mindre galt etter som han utvikles?" En kunne naturligvis tro at i kraft av hans utvikling ville han kanskje se mer galt. Men det er ikke tilfellet. Jo mer man utvikles, dess mindre galt ser man. Det skyldes at man i tillegg til å se handlingen, ser motivet som ligger bak. Noen ganger kan en tilsynelatende gal handling kanskje være riktig på grunn av motivet som ligger bak den. Derfor er den som er uvitende ferdig til å gjøre seg opp sin mening om en annens handlinger, men for den vise er det å skulle danne seg en mening om en annens handlinger noe av det vanskeligste han kan gjøre.

Nå kommer vi til den religiøse side. Hvis et menneske utvikles åndelig, ser han det gale mindre og mindre ved hvert stadium av sin utvikling. Hvordan kan Gud fortsette å telle enhver liten feil hos de menneskelige vesener, som vet så lite om livet? Vi leser i bibelen at Gud er kjærlighet. Hva betyr kjærlighet? Kjærlighet betyr tilgivelse. Kjærlighet betyr ikke dom. Når mennesket gjør Gud til en grusom dommer sittende på sitt dommersete og griper fatt i ethvert menneske, forhører ham om alle hans feil, dømmer ham for hans handlinger og avsier kjennelse for at han skal utstøtes fra Himlen, hvor er da kjærlighetens Gud?

Nå skal vi legge den religiøse ide tilside og se på filosofien. Er mennesket en maskin eller er han en maskinmester? Hvis han er en maskin, da må han år etter år fortsette under en slags mekanisk utøvelse av sine onde handlinger. Hvis han er en maskin, da er han ikke ansvarlig

for sine handlinger. Men hvis han er en maskinmester, da er han ansvarlig for sine handlinger. Og hvis han er ansvarlig for sine handlinger, da er han herre over sine handlinger, sin skjebnes mester. Hvis han er en maskinmester, da er han mester for sin skjebne, han skaper sin skjebne som han ønsker.

Ut fra dette synspunkt sier sufien: "Det er sant, hvis noe er galt med meg, så er det virkningen av mine handlinger. Men det betyr ikke at jeg skal underkaste meg dem, jeg skal ta det med fatning, fordi det er mine handlinger. Men jeg må skape min skjebne, fordi jeg er maskinmesteren". Det er forskjellen. Jeg har selv hørt et menneske si: "Jeg har vært syk i så mange år, men jeg har føyet meg etter det fordi det er min karma jeg tilbakebetaler." På den måten kan han kanskje komme til å hale ut betalingstiden, som kanskje var på ti år, til å vare hele hans liv. I et slikt tilfelle handler sufien ikke bare som en pasient, men på samme måte som en doktor handler mot ham. Han sier: "Er min stilling dårlig? Er det virkningen fra fortiden? Jeg må få den helbredet. Fortiden har brakt meg nåtiden, men denne min nåtid vil jeg gjøre til fremtid." Det betyr bare at han ikke tillater fortidens innflytelse å beherske sitt liv. Han ønsker akkurat nå å frembringe den innflytelse som skal skape ham et bedre liv.

Men det er enda en viktig sak i tilknytning til dette. Før et menneske påtar seg selv ansvaret for tilbakebetaling av fortiden, spør han seg selv: "Hva har jeg vært i fortiden?" Hvis han ikke vet dette, hvorfor skal han så holde seg ansvarlig for det? Du kan bare være ansvarlig for noe som din bevissthet er farget av. Og det er en ganske tilstrekkelig byrde å bære i livet. Hvorfor øke den med en byrde fra den ukjente fortid?

Men dessuten, når du ser på deg selv filosofisk, hva finner du? Jo skarpere ditt syn blir, desto mindre bruddstykker av deg selv kan du finne. Jo mer bevisst du blir om virkeligheten, jo mindre bevisst blir du om ditt lille selv. Og alle disse byrder av fortidens handlinger er tatt opp av mennesket uten at han er bedt om det. Han kunne likeså godt ha oversett dem. De gir ham ingen fordel, det bare gir ham et øyeblikks tilfredsstillelse å tenke "Det er akkurat derfor jeg er i denne vanskelighet". Og denne rettferdighet forsterker hans vanskeligheter. Smerten som kunne være overstått fortsetter fordi han har forsterket sin smerte.

Hovedmålet for det esoteriske arbeide er å få bort for et øyeblikk den tanke på seg selv: "Hva var jeg? Hva er jeg? Og hva skal jeg bli? Man kan ha nok med bare å tenke på livet som et hele, hva det er, hva det kan ha vært, hva det vil bli. Det er denne ide som skaper et slags samlende synspunkt og forener i stedet for å oppstykke. Det er byggende, og hemmeligheten i åndelig frigjørelse er å finne dette. Braminene, vedandistene og buddhistene, som holder på læren om karma som den viktigste lære, hever seg over ideen om karma, så snart de kommer i berøring med ideen om det mål som kan oppnås ved åndelighet, og som de kaller Mukti eller Nirvana. For det er vilkåret at uten at et menneske har hevet seg over denne ide, kommer han ikke i berøring med Nirvana. Den bokstavelige betydning av Nirvana er (Vana – farge, Nir – nei) intet merke, ingen farge, ingen deling. Det er: å se det hele liv som et, virkeliggjøre det. Det er det som er hemmeligheten ved Nirvana.

To be circulated among the candidates for initiation in the Sufi Order.